

Wat is er aan de hand met *Descampsia cespitosa*?

Een grassoort met een superieure betredings- en schaduwtolerantie. Enkele graszaad-firma's prijzen *Descampsia cespitosa* (ook wel ruwe smele) in hun productfolders aan. Is deze onbekende grassoort ondergewaardeerd? Je zou het haast vermoeden gelet op de geringe toepassing op de Nederlandse sportvelden. Bovenstaande discrepantie vormt de aanleiding voor dit artikel over *Descampsia*.

Auteur: Eric Bals/Puurgras*

Het is te vroeg om *Descampsia* af te schrijven

Descampsia cespitosa is een relatief onbekende grassoort. De veredeling in deze soort is pas aan het eind van de jaren 80 opgepakt toen bleek dat *Descampsia*, wanneer het gemaaid wordt, zich goed weet te handhaven. In het onafhankelijk Nederlands rassenonderzoek wordt de soort niet onderzocht. In de Engelse Turfgrass guide (STRI) is Tufted hair-grass, zoals de Engelsen het noemen, ondergebracht in de categorie diversen grassoorten. De Engelsen wijzen er op dat enige voorzichtigheid geboden is vanwege afwijkende eigenschappen en de gevoeligheid voor ziektes. Opvallend is dat de twee in Nederland verkochte rassen *Barcampsia* (Barenbrug) en *Trakaj* (Euro Grass), volgens deze gegevens sterk van elkaar verschillen

De eerste selectie binnen de soort *Descampsia cespitosa* vindt vaak plaats binnen proefvelden met andere soorten. Het beheer van dergelijke velden is lang niet altijd optimaal voor de 'nieuwe' grassoort. Deze financiële afweging zorgt er voor dat de vooruitgang van *Descampsia* aanvankelijk traag verliep. *Descampsia*-variëteiten die zowel bovengronds (stolonen) als ondergronds (rhizomen) uitlopers vormen zijn het resultaat van het jongste kweekwerk. Deze

ontwikkeling is interessant aangezien rhizomen bijdragen aan een snel herstel van de grasmat na betreding.

Ruwe smele komen we in de Nederlandse natuur tegen op moerassige graslanden, in vochtige bossen en langs waterkanten. Na jarenlange veredeling zijn rassen ontstaan die geschikt zijn voor toepassing in met name gazons. Opvallend is dat ruwe smele van nature zowel in de zon als half schaduw gedijt. Vanwege de fraaie bloeiwijze wordt ruwe smele ook wel als siergras gebruikt.

Herkenningpunten

De jonge spruiten van *Descampsia* komen gevouwen tevoorschijn. Ruwe smele ontleent zijn naam aan het zeer ruwe blad. Het blad heeft zeer grove driehoekige ribben en is behaard. De open bladschede heeft een lang vuilwit tongetje. Ruwe smele is een overblijvende grassoort. Ten onrechte classificeert men ruwe smele vaak als zodenvormer. Dit is niet vreemd, gelet op de uiterst dichte en viltige 'grastapijten'. Wanneer we de zode nader bekijken, blijkt deze echter te bestaan uit grote stugge pollen.

Het blad heeft zeer grove driehoekige ribben

De openbladschede heeft een vuilwit tongetje.

“Te diep zaaien veroorzaakt veel stress voor het traag kiemende *Descampsia*.”

Zaaien, kiemen en vestiging

Descampsia is een fijnzadige grassoort. Voor een snelle opkomst is het belangrijk niet te diep (circa 0,5 centimeter) te zaaien. Te diep zaaien leidt al gauw tot opkomstproblemen omdat dit te veel stress veroorzaakt voor het traag kiemende *Descampsia*. Niet alleen de kieming verloopt traag, maar ook de vestiging van de grassoort vraagt de nodige tijd. Tijdig beregenen van pas ingezaaide grasmatten is waarschijnlijk het meest bepalend voor het resultaat. Het is van essentieel belang voldoende aandacht te besteden aan de vestiging van *Descampsia* aangezien bij een onvoldoende zodendichtheid na het maaien bulten ontstaan. Wanneer de *Descampsia*-zode zich helemaal gevestigd heeft is een fraaie frisgroen grastapijt het eindresultaat.

Tufted hair-grass (*Descampsia caespitosa*)

Cultivar	Shoot density	Visual merit	Fineness of leaf	Slow regrowth	Mean	Resistance to Red thread	Winter greenness	Summer greenness	Agent
Barcampsia	7.6	7.6	7.8	5.3	7.1	4.8	7.0	4.4	BAR
Trakaj	7.0	6.2	6.9	6.3	6.6	5.1	4.1	5.8	BSH
Candela (LA)	6.0	6.4	5.9	5.8	6.0	5.5	5.9	6.1	DLF
Voyager	4.8	4.8	5.0	6.7	5.3	6.9	7.1	7.0	RT/TG
Caline	5.0	5.0	5.3	4.1	4.8	6.0	5.6	5.2	Carneau

Turfgrass Seeds 2009: Tufted hair-grass (*Descampsia caespitosa*)

Descampsia cespitosa is vanwege zijn prachtige bloeiwijze een gewaardeerd siergras.

Bemesting

Doordat Descampsia nog maar vrij kort vanuit de natuur naar een gecultiveerde omgeving is gehaald is de exacte 'gebruiksaanwijzing' nog niet beschikbaar. Duidelijk is wel dat Descampsia met minder voeding toe kan dan de twee op sportvelden meest gebruikte grassoorten veldbeemdgras en Engels raaigras. Ten opzichte van schrale roodzwenkgras vraagt deze grassoort echter wel meer stikstof, fosfaat en kali.

Belagers

Bij een bezoek aan een kweekbedrijf zijn de veldjes die zijn ingezaaid met Descampsia een lust voor het oog. Het gras oogt niet alleen frisgroen maar blijkt tevens minder gevoelig voor bladvlekkenziekte, roest, rooddraad en fusarium. Wel blijken bepaalde kevers Descampsia te prefereren boven andere grassoorten. Deze kevers (onder meer Billbug) zijn in West-Europa nauwelijks van betekenis.

Gebruikswaarde

Shadow (40% Descampsia, 40% roodzwenkgras en 20% veldbeemdgras) is een veel gebruikt graszaadmengsel voor schaduw- en siergazons.

Eigenschappen Descampsia cespitosa (ruwe smele)

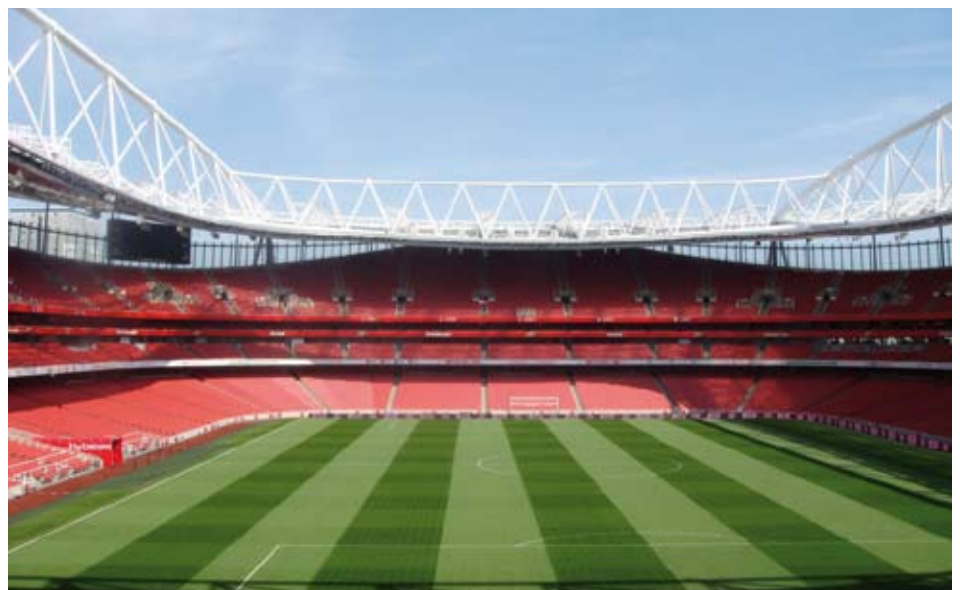
Kiemduur:	circa 20 dagen
Vestiging:	14-16 weken
Aantal zaadjes/gram:	3800
Optimale pH:	5,5-6,5
Behoeftte aan:	
- Stikstof	gemiddeld
- Fosfaat	gemiddeld
- Kali	gemiddeld
Behoeftte aan water:	hoog
Bespelingstolerantie	7
Zodendichtheid	8
Traagheid van groei	7
Tolerantie kort maaien:	6
Droogte tolerantie:	5
Wintervastheid	6
Schaduwtolerantie	9

Van Descampsia is bovendien bekend dat het een hoge zouttolerantie heeft.

Het succesvolle mengsel ontving tijdens de demodagen van 2003 de Richard Hubert innovatieprijs. Hiernaast is Silhouette (50% Descampsia, 30% roodzwenkgras en 20% veldbeemd) een gazonmengsel dat zowel hoveniers als gemeenten regelmatig inzaaien. Superwear (50% Descampsia, 30% Engels raaigras en 20% veldbeemdgras) is het meest bekende sportveldmengsel met Descampsia. Barenbrug introduceerde dit sportveldmengsel bijna tien jaar terug op de Nederlandse markt. De geringe toepassing van Superwear op de Nederlandse sportvelden is vreemd

wanneer we dit afzetten tegen de uitstekende eigenschappen die Descampsia heeft volgens de brochures. Wat is de reden van de ondermaatse prestatie? De auteur van dit artikel denkt aan een combinatie van factoren. De te trage kieming en vestiging zijn hiervan waarschijnlijk het grootste probleem. Het is echter te vroeg om Descampsia af te schrijven.

*: Binnen zijn eigen bedrijf Puurgras richt Eric Bals zich op advisering in de aanleg en onderhoud van grasvelden.

Vanwege de combinatie van een hoge schaduwtolerantie met een hoge bespelingstolerantie is Descampsia het gras voor de stadions. We komen de soort echter maar weinig tegen op de sportvelden. Wat is er aan de hand?

Marktinformatie Descampsia (Ruwe smele)

Euro Grass

Euro Grass heeft een aantal jaren met succes het mengsel Silhouette op de markt. Dit mengsel bevat 50 procent ruwe smele van het ras Trakaj. Het mengsel Silhouette wordt geadviseerd om te gebruiken op schaduwrijke plaatsen. Ruwe smele is de grassoort dat het beste schaduw kan

verdragen. Het ras Trakaj heeft ten opzichte van andere rassen een goede betredingstolerantie, een goede rooddraad-resistentie en een zeer goede zomerkleur. Trakaj doet het niet alleen in de schaduw goed, het is ook zonminnend. Euro Grass adviseert het mengsel te gebruiken

in de maanden dat de groeiomstandigheden het meest optimaal zijn. Dit vanwege de zeer trage vestiging van ruwe smele. Naar de toekomst toe verwachten we rassen aan te kunnen bieden met een veel betere betredingstolerantie onder schaduwrijke omstandigheden.

Top Green / Innoseeds

Descampsia grassoorten worden vooral gezaaid daar waar schaduwrijke omstandigheden overheersen. Hier ligt dan ook de sterkte van deze grassoort ten opzichte van de meest gangbare grassoorten. De persistentie onder schaduwrijke omstandigheden van deze soort is top. DLF heeft haar Descampsia-rassen doorveredeld op

persistentie onder schaduwrijke omstandigheden. Hierbij zijn de rassen Sibir en Voyager de soorten die juist een zeer hoge dichtheid van het veld prefereren. De rassen doen het goed onder normale maaiomstandigheden, maar juist ook onder lagere maaihoogtes! De betredingstolerantie van beide soorten is goed te noemen.

Sibir laat verder een snelle vestiging zien en is goed resistent tegen ziekten. De tolerantie tegen betreding is prima. Voyager is juist een ras met een goede zomer- en dito winterkleur. Nieuw opgenomen op de lijst STRI Bingley is het ras Candela. Dit ras is een verdere ontwikkeling van Sibir en laat perfecte cijfers zien.

Vraag: Ondanks de positieve eigenschappen - een goede betredingstolerantie en het vermogen om in de schaduw goed te gedijen - van de grassoort Descampsia tref je toch maar weinig sportvelden aan die hiermee volledig worden ingezaaid. Wat is de oorzaak hiervan?

Barenbrug

Jan van der Boom, Barenbrug: "Klopt. Descampsia wordt nooit in een monocultuur uitgezaaid maar altijd in een mengsel. Eén van de eigenschappen is dat de grassoort is wel dat het snel kiemt, maar zich langzaam vestigt. Daardoor is

dit mengsel minder geschikt voor doorzaai maar meer voor nieuwe inzaai. Maar dan moet je wel de tijd krijgen dat het zich goed kan vestigen op een sportveld. Als je een veld hiermee hebt ingezaaid en je gaat het later doorzaaien met

Engels raaigras, dan kan de Descampsia wel eens heftige concurrentie krijgen en uit de grasmat verdwijnen.

Limagrain Nederland

René de Munnik van Limagrain antwoordt op deze vraag: "Buiten de grote stadions om, met de hoge ringen die jaarrond voor veel schaduw op het veld zorgen tref je op het gemiddelde sportveld geen situaties aan dat ze extreem het hele jaar door in de schaduw liggen. Dat maakt dat andere grassen daar minstens zo interessant zijn. Daar komt bij dat de periode van herstel

van een veld tussen de competities relatief krap is. Descampsia is niet zo'n snelle groeier, maar wat ook een belangrijke rol speelt is dat de grassoort bovendien ook nog eens een trage kiemer is. Dat betekent dat je het graszaad echt onder ideale situaties moet zaaien. Dat is mede een van de redenen dat we als Limagrain Descampsia enkel als mengsel op de markt brengen. Als

er tijdens of na het zaaien iets misgaat heb je in elk geval wel gras op het veld staan. Slaat het Descampsia-zaad wel aan heb je in elk geval naast het roodzwenk en het veldbeemd in dit mengsel een duurzaam grassoort/ras erbij in je zode dat een uitstekende betredingsresistentie heeft.

Vraag: hoe verhouden de tolerantie tegen betreding en schaduw zich?

De woordvoerder van Barenbrug: "Als je Engels raaigras een 9 geeft voor betreding en veldbeemd een 8, dan geef ik Descampsia een 7,5. Maar gelijk zeg ik daarbij dat er nieuwe rassen aankomen die een 8,5 gaan scoren. Let op: eigenlijk kan veldbeemd beter tegen betreden dan Engels raaigras, maar Engels kan zich sneller herstellen. Als je wat schaduwtolerantie betreft roodzwenkgras een 8 geeft, dan zou ik ruwe smele een 9 geven. De woordvoerder van Limagrain verwijst bij de beantwoording van deze vraag naar de tabel hiernaast van het STRI:

Grassoort	Betredingstolerantie	Schaduwtolerantie	Totaal
Engels raaigras	7	5	12
Hardzwenkgras	4	6	10
Schapegras	4	6	10
Roodzwenkgras	4	5	9
Rietzwenkgras	7	6	13
Descampsia	8	8	16
Veldbeemdgras	7	6	13

Vergelijking verschillende grassoorten onder schaduwomstandigheden: Bron STRI